

November vége óta látható (és hallható) a Bóbita Bábszínházban az Édes Élet Cukrászda. A szerelem kereséséről és a soha meg nem szűnő reményről szóló darab hangulatát a szövegen kívül a kedves, helyenként nosztalgikus, szerethető dalok és zenék teremtik meg. Nyitrai Lászlóval, az előadás zeneszerzőjével beszélgettünk az atmoszféráról, hangszerekről, inspirációról. (Fotó: Hermann Péter)

- Az Édes Élet Cukrászda, ahogy a darab címe is jelzi, cukrászdai, kávéházi hangulatot kíván. Ezt hogyan teremtetted meg? Hogyan választottad ki a fő hangszereket?

- Nem az volt a lényeg, hogy kávéházi hangulatot teremtsék. A szerző beírta a szöveggönyvbe, hogy századfordulós, a boldog békeidők hangulatát idéző zenét szeretne. Ezt némileg fenntartással fogadtam. Zeneszerzőként meg kell tanulni az író agyával gondolkodni, kitalálni, hogy mire céloz. Alapvetően klasszikus alapokon nyugvó, akusztikus zenei világot képzeltem el. Az első gondolatok után többször el szoktam olvasni a szöveget, illetve megismerem a darab látványát. Az *Édes Élet Cukrászda* egy nagyon intim, kétszereplős előadás, így zeneileg is ezt az atmoszférát kellett megteremteni hozzá. El akartam kerülni a klasszikus bábszínházi hangszereket: mint például a gitárt és a harmonikát. Meghatározó volt számomra a darab első néhány bekezdése, aminek nagyon erős hangulati ereje van, átjárja egy kedves nosztalgia. Először erről jutott eszembe a fagott.

A legmagasabb hangfekvése merengő, édeskés, de azért rekedt. A darabot játszó egyik színésznőnek, **Illés Ilonának**

, Babinak a hangszíne szerintem jól illik a fagottéhoz. Ehhez kellett találnom egy másik hangszert. A hegedűt választottam a másik színésznőhöz Papp Melindához, mert a fuvola túl simulékony lett volna. Már a darab olvasása közben hallottam őket, és velük kezdtem el

gondolkodni.

- Hogyan építetted fel a zenét a szövegek alapján?

- Az egésznek az alapját a dalok képezik, azokat írtam meg először. Egy jó dal megpróbálja a szöveg értelmét vagy hangulatát még jobban kiemelni, illetve túlmutatni azon. Szeretek a szöveg zeneiségére, dramaturgiai ívére támaszkodni. Miután a dalok megszülettek – lévén a mű nem olyan nagy forma - ezekből a motívumokból kezdtem el felépíteni a többi zenét is.

- Vonatkoztassunk el ettől a műtől. Általánosságban kérdezném: mennyire más egy bábszínházban dolgozni, mint egy élőszínházi darabnak vagy egy filmnek a zenéjét megírni?

- Szerintem teljesen ugyanolyan. Nem törekszem arra, hogy kifejezetten gyerekeknek vagy felnőtteknek szánt zenét írjak. Ennek időnként nem örülnek. A színészek sokszor nagyon megdöbbennek, hogy nem egy egyszerű kis dalocskát kell előadniuk. Például ebben a darabban rögtön az első, az Édes Élet Cukrászdáról szóló dal egy ária, amiben nagyon komoly dolgokról: a boldogságról, a remény állandó éltetéséről van szó. Ezt a dallamot beraknám egy komoly operába is, hasonló ritmusú szövegre, hasonló dallammal.

- Mennyi időd volt ezzel a darabbal foglalkozni?

- Október elején kezdtem el írni a dalokat, de akkor még egy másik darabon is dolgoztam. Október közepétől gyors iramban dolgoztam, mert november 10-én vettük fel a zenéket, ami azt jelentette, hogy már az előző héten el kellett készülnöm mindennel, hogy le tudjam tisztázni a kottákat és oda tudjam adni a zenészeknek. Miután felvettük a zenéket, utána egy hétig kevertem. Az utolsó, a próbahéten egész végig itt voltam Pécsen, mindent be kellett állítanunk. Mindent összevetve négy-öt hét alatt készültem el.

- Ez az átlagtempód?

- Általában ennyi, sőt kevesebb idő van a komponálásra. Amiben nincs ennyi dal, hanem csak átkötő, aláfestő zenék vannak, ott érdemben a próbafolyamat 70-80 %-ánál tudok bekapcsolódni. Amikor már látom, hogy milyen hosszú egy-egy jelenet, és milyen a formája, akkor szoktam éjjel-nappali üzemmódra kapcsolni, mert akkor viszont azonnal kell minden. Az első egy-két hétben ízelegetem a szöveget, megpróbálom megtalálni az alapmotívumot. Általában először fogalmam sincs, mit fogok csinálni, ez mindig intuitív dolog. Elkezdem olvasni a szövegkönyvet, de rögtön utána nem tudok beülni a gép mögé, hanem mással kezdek el foglalkozni. Ha sikerül azonosulnom a darab egy-egy motívumával, vagy ha már látom, hogy mi történik a szereplőkkel, akkor elindul bennem valami.

- Ebben a darabban mi fogott meg?

- Nagyon tetszett a szövege. Nyár végén olvastam, és teljesen fel voltam tőle dobva. Finom, ízléses, jó ritmusban megírt szöveg. Természetesen a könnyebb dolgokkal kezdtem: huszárok menetdalát, a Dagasztó dalt írtam meg. A már említett Remény dal nehéz volt első körben, mert a szöveg mögöttes értelmét-a hit, a reménykedés fontosságát-és nem a versben leírt sütemény evés örömét kellett megzenésíteni. Többször elolvastam. Sokadik olvasás után a harmadik versszakról jutott először eszembe valami ötlet, azt nem tudtam az egész dalra felhasználni. Végül fokozatosan adta meg magát a vers és született meg a dal.

- Más zenéket vagy saját korábbi szerzeményeidet szoktad hallgatni zeneszerzés közben inspirációként?

- Néha előfordul. Pár évvel ezelőtt szintén a Bóbitának készítettem az *Árgyélus királyfi és Tündérszép Ilona* zenéjét. Mivel az alapvetően egy középkori történet, elkezdtem a késő középkorból származó, kezdetleges többszólamúságú francia műveket hallgatni. Ez nagyon kis részben tudott csak megjelenni, mert rájöttem, hogy teljesen más léptékkal dolgoznak azok a zenék, mint amennyi idő az egyes jelenetekben nekem rendelkezésemre állt. Más daraboknál is előfordul, hogy először más zenékből inspirálódok, főleg olyan előadások esetében, ahol általam ismeretlen a darabban szereplő helyszín vagy kor zenei világa. Az egyik előző munkámban például Edith Piaf előtti francia sanzonokra utaltak. Egy másik darabban pedig előjött a 20-as évek angol jazz zenéje. Konkrétan idézni egyébként nem szoktam a művekből, csak azt figyelem meg, azt elemzem, hogy milyen a hangszerelése, formája.

- Említetted, hogy miközben ezt a darabot szerezted, még benne voltál egy másikban.

Azóta elkezdte egy újabb művön dolgozni?

- Azonnali munka nem lesz. Most kezdek majd egy új darabról tárgyalni, egy másiknak pedig januárban kezdjük el a próbáit, ebben főleg zenei válogatások lesznek. Egy viszonylag laza december következik.

- Távolabbi terveid is vannak?

- Ami előkészületben van, az egy musical lesz. **Müller Péter Sziámival** már régóta gondolkodunk azon, hogy kéne valamit közösen csinálni. Különböző témák érdekelnek, amiket nem csak neki, hanem másoknak is megmutattam. Egyik szövegíró ismerősöm sem volt nyitott rájuk. Az interneten sok érdekes cikk megjelenik, és ilyen szemmel is olvasom őket, hogy fel lehetne később használni. Most belebotlottam egy olyan témába, ami úgy tűnik Sziáminak is tetszik, még csak egy rövid, de pozitív választ kaptam, hogy a koncertjei és saját anyagának leadása után találjuk ki, mit tudunk belőle kihozni.